

ogled različne ročno izdelane, domiselne jaslice, v notranjosti gradu so se obiskovalci lahko udeležili raznih ustvarjalnih delavnic, v zgornjih prostorih gradu pa se je predstavljala tradicionalna umetnostna obrt Pomurja in južne Gradiščanske. Z razstavljenimi izdelki iz keramike, s polstenimi izdelki, z nakitom iz različnih materialov, božičnimi dekoracijami in okraski iz različnih materialov, s kovaškimi izdelki, z raznimi lesenimi izdelki ter regionalnimi kulinaričnimi specialitetami so rokodelci popestrili sejemske ponudbo.

Nataša Krpič

AKTIVNOSTI V OKVIRU PROJEKTA GREEN EXERCISE

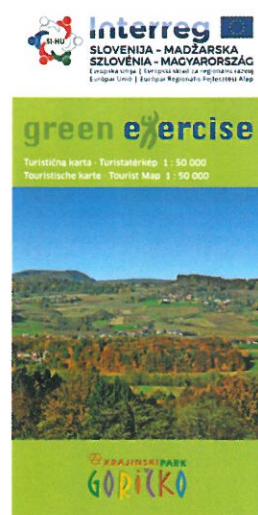
green exercise

Projekt z akronimom Green Exercise je sofinanciran s sredstvi iz Programa čezmejnega sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska. Rdeča nit projekta je vadba na prostem, zato že pripravljamo načrte in izbiramo igrala za Zeleni park v grajskem parku pred gradom Grad, ki bodo na voljo za uporabo v poletnih mesecih.

Grajski park (Foto: S. Dešnik)

Naslovnica zemljevida (Foto: S. Dešnik)

Javni zavod Krajinski park Goričko je v sodelovanju s projektnimi partnerji založil in izdal nov zemljevid čezmejnega območja Prekmurja, Zalske in Železne županije. Na zemljevidu so informacije za pohodnike in kolesarje, ki prihajajo v našo regijo raziskovat naravo in kulturo ali samo sproščeno preživljat počitnice z družino ali s prijatelji. Zemljevid bo brezplačno na voljo na sejmi in v informacijskih središčih v Pomurju, Porabju in Narodnem parku Órség.

Nataša Krpič

POMAGAMO OŽIVLJATI GORIČKO KRAJINO

Goričko spada med vrstno najbogatejša in krajinsko najpestrejša območja v Sloveniji in Evropi. Hkrati pa se ta raznolikost zaradi različnih dejavnikov zmanjšuje. Drastično se je zmanjšal obseg ekstenzivno rabljenih travnikov, veliko dreves starih sadnih sort se zanemarija ali se jih izsekava zaradi lažje obdelave tal, krčijo se na videz neuporabne mejice, nekoč mozaična krajina pa pridobiva nerazgibano, enotno podobo. Našteti razlogi vplivajo na vedno manjšo biotsko raznovrstnost. Nižja biotska raznovrstnost tako prispeva k manjšemu obsegu ekosistemskih storitev, ki jih človek prejema iz narave in okolja. To pomeni, da imamo na območjih z ohranjeno naravo in večjo raznolikostjo živalskih in rastlinskih vrst čistejši zrak in vodo, boljše pogoje za pridelavo kvalitetnejše in bolj zdrave hrane, več možnosti za rekreacijo in duhovno rast, boljše prilagajanje na klimatske spremembe, več opraševalcev kulturnih rastlin in več vrst, ki se prehranjujejo s škodljivci kulturnih rastlin. Na razpolago nimamo le več ekosistemskih storitev, ampak je njihova kvaliteta tudi boljša. In obratno, na območjih z manjšo biotsko raznolikostjo imamo manj ekosistemskih storitev in je njihova kvaliteta slabša.

V Javnem zavodu Krajinski park Goričko (JZ KPG) se zavedamo pomena ekosistemskih storitev za človeka, zato si prizadevamo stanje v naravi izboljšati. S tem ciljem smo skupaj z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije in Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije – Zavodom Murska Sobota pripravili in pridobili projekt z naslovom Vzdrževanje kmetijske krajine za ptice in metulje na Goričkem oz. krajše Gorička krajina. Projekt, ki je vreden 1,8 milijona EUR, sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija. S pomočjo teh sredstev bomo v obdobju štirih let izvedli številne direktne ukrepe na terenu, s katerimi bomo na 187 ha površin izboljšali stanje za 10 ogroženih vrst živali (ptice – velikega skovika in hribskega škranjca, metulje – temnega in strašničinega mravljiščarja ter travniškega postavnega, hrošče – puščavnika in škrlatnega kukuja, netopirje – navadnega netopirja, malega podkovnjaka, dolgokrilega netopirja) in 3 ogrožene tipe travnikov (suhe, mokrotne in ekstenzivno gojene travnike). Pri izboljšanju stanja na terenu vabimo k sodelovanju tudi občane v Občini Grad.

Najpomembnejši ukrep v projektu bo obnova 100 ha opuščanih travnikov in travnikov, ki se jih mulči na območju Natura 2000 na Goričkem. Ukrep bo izvajal izbrani zunanji izvajalec. V tretjem in četrtem letu trajanja projekta bodo pri košnji za namene pridelave krme na teh travnikih lahko sodelovali tudi zainteresirani kmetje. Za košnjo in spravilo biomase iz travnikov bodo dobili plačilo.

V projektu bomo z ukrepom pomladitvene rezi in odstranjevanjem bele omele podaljšali življenjsko dobo starih sadnih sort jablan in hrušk na 20 ha visokodebelnih sadovnjakov. Sadna drevesa starih sadnih sort niso pomembna le zaradi zdravih in okusnih plodov, ampak tudi zaradi dupel, v

katerih gnezditna veliki skovik (po domače čuk) in smrdokavra ali upkaš. Na novo bomo zasadili 15 ha visokodebelnih sadovnjakov in na 5 ha izvedli dosaditve sadnih dreves v že obstoječih visokodebelnih sadovnjakih.

Z lastniki in uporabniki zemljišč bomo sklepali pogodbe, ki bodo vključevale puščanje nepokošenih pasov trave na robnih delih travnikov ali ob mejicah, zasaditev glavatih vrb in grmovnic, ki bodo tvorile mejice, postavljanje lesenih drogov s prečkami oz. t. i. lovnih prečk za velikega skovika in ohranjanje mejic oz. obstoječih pasov grmovja med travniki in njivami. Za izvedbo ukrepov bodo kmetje dobili plačilo.

Iskali bomo kmete, ki bodo z JZ KPG sklenili pogodbe o brezplačnem najemu in košnji v okviru projekta odkupljenih 40 ha travnikov.

Zainteresirane kmete tako vabimo, da se za podrobnejše informacije oglasijo na sedežu JZ KPG, Grad 191, ali nas pokličejo od ponedeljka do petka, med 8.00 in 14.00, na tel. številko (02) 551 88 71.

Izvedba naravovarstvenih ukrepov in aktivnosti ne bo koristila le kmetom in vrstam, ampak tudi turističnim ponudnikom v regiji. Goričko bo postalo privlačnejše za domače in tuje obiskovalce, saj po podatkih Slovenske turistične organizacije na izbiro potovalne destinacije med tujimi obiskovalci zelo vpliva urejena in slikovita ter pestra kulturna krajina. To je priložnost za nadaljnji razvoj bolj vzdržnega turizma v regiji.

Larisa Gregur

V letošnjem letu bomo obrezali več kot 900 sadnih dreves. (Foto: G. Domanjko)

PESTROST ŽIVIH BITIJ JE UMETNOST ŽIVLJENJA

Javni zavod Krajinski park Goričko je pričel z izvajanjem projekta LIFE NATURAVIVA, katerega namen je predvsem razkriti pomen narave in nevarnosti, ki ji pretijo. Petletni projekt, pri katerem sodeluje še devet partnerjev, v okviru programa LIFE sofinancira Evropska unija. Pestrost živih bitij, ki jo strokovno imenujemo biodiverziteteta, je rezultat dolgotrajnega razvoja življenja na Zemlji. Čeprav se tega pogosto ne zavedamo, je

ključna za življenje ljudi. Tako pestrost rastlin, od najmanjših alg do največjih dreves, proizvaja kisik, brez katerega ljudje ne moremo živeti. Raznolikost živali bistveno prispeva tudi k proizvodnji naše hrane. Mikroorganizmi in deževniki so ključni pri nastajanju rodovitne prsti, medtem ko opraševalci skrbijo za oprašitev cvetov. Večja kot je pestrost živih bitij, bolj stabilno in zdravo je okolje, v katerem živimo. Pri tem pa ne smemo pozabiti še na druga živa bitja, kot so glive, saj so le-te ključne pri kroženju snovi v okolju.

V projektu bo zavod izvajal predvsem različne izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti. Izvedel bo izobraževanje za vodnike po naravi in več poljudnih predavanj na temo naravi prijaznejšega urejanja vrtov in okolja, izbral biodiverzitetno najbolj pester ograjček na območju parka in postavil zunanjo razstavo v grajskem parku. S tem se bo povečala prepoznavnost naravnih parkov in biodiverzitet.

Vabila k sodelovanju v projektnih aktivnostih bodo objavljena v prihodnjih glasilih ali na spletni strani www.park-goricko.org.

Mojca Podletnik

OBISK SV. MIKLAVŽA V ŽUPNIJSKI CERKVI

V nedeljo pred godom sv. Nikolaja je otroke v cerkvi obiskal dobri mož, sveti Miklavž, ki je prišel otroke obdariti in jih povprašati, če so bili pridni. Med glasnim vzklikom »da« se je našel tudi kakšen iskren »ne«, kar pa sv. Miklavž ne obsoja, temveč v otrocih vedno išče dobro in jih nagradi za njihov trud v prizadevanju za pridnost. Tudi v igri, ki so jo pripravili veroučenci, smo videli, da na koncu vedno zmaga dobro in sveto. Tako otrokom kot odraslim je sv. Miklavž lahko zgled darežljivosti in krščanske dobrotelosti.

Klementina Pozvek

Sv. Miklavž prinesel veliko daril (Foto: M. Žokš)

BOŽIČNICA 2017

Letošnja božičnica, ki so jo odigrali veroučenci, je govorila o treh modrih z Vzhoda, ki so iskali Odrašenika. Ker so trije modri del božične zgodbe in so se šli poklonit novorojenemu Kralju, smo želeli vernike povabiti, da gredo na pot z njimi tudi oni. Da vsi skupaj pričakujemo Božjega

